

Kaukana Kajaanista
Markku Pihlajaniemi

Isonvihan aikaan liittyy monia ihmiskohtaloita. Lapsia ja aikuisia vietiin Venäjälle, jotkut palasivat, jotkut jäivät sille tielleen. Kotimaamme kamarallakin ihmisiä joutui eroon läheisistään ja kotiseudustaan, jotkut jäivät vieraisiin pitäjiin ja jotkut palasivat. Sukututkimukseen isonvihan aika tuo myllerryksineen ja puutteellisine lähteineen oman haastavan lisänsä.

Kajaanissa syntynyt nuori poikanen Juho Erkinpoika oli joutunut venäläisten vankina Turkuun, mistä karattuaan oli tullut Ilmajoen pitäjään ja oli palveluksessa Jaakko Kurjella Kurjenkylässä. Sotilaista oli kova pula ja niin häntä yritettiin houkutellessa ottamaan pestin sotilaaksi. Tässä tarina, niin kuin se kerrottiin käräjillä 1724. Oikeuden päätös osoittaa suurta inhimillisyyttä noina vaikeina vuosina ja voi vain toivoa, että Juho lopulta pääsi kotiseudulleen.

Nuori alaikäinen renki Juho Erkinpoika kertoo olevansa syntynyt Kajaanissa (Cajane), missä hän 9 vuotta sitten joutui ryssien vangiksi ja hänet vietiin Turkuun, sekä että hän karkasi Turussa vuonna 1720 ja oli tullut palvelukseen Jaakko Kurjelle Peräseinäjoelle, joka viime syksynä suutarin Hannu Juhonpojan toimesta oli saanut hänet juomaan itsensä juovuksiin ja ottamaan 12 kuparitaalaria pestirahaa sotilaan palveluksesta, mitä renki paremmin mietittyään nyttemmin ei halua pitää, vaan pyytää päästä vapaaksi ja lähteä isiensä seuduille. Kurki myöntää tämän toimen ja että hän vuonna 1722 keväällä oli antanut tälle alaikäiselle poikaselle kappan ohraa, minkä tämä oli käyttänyt tupakan ostoon ja muutoin oli isäntä lainannut 7 kappaa samasta sadosta, minkä vuoksi isäntä haluaa hänet pitää sotilaana. Poikasen vanhemmille ei ole saatettu tietoa hänen tilastaan tai he eivät tiedä, että hän on ilmoitetulla tavalla sitoutunut.

Päätös

Koska Juho Erkinpoika on nuori ja alaikäinen niin, ettei hänellä ole vielä Kuninkaallisen asetuksen 30 päivästä lokakuuta 1721 mukaan valtaa itse päättää tulevasta elämästään, minkä vuoksi Jaakko Kurjen ei olisi pitänyt tehdä hänen kanssaan mitään sotilaspestiä, vaan ennemminkin kristillisestä rakkaudesta hoitaa ja toimittaa isiensä seudulle hänet, joka varhaisessa nuoruudessaan Jumalan kaitselmuksessa on säästynyt vaikeasta ja surkeasta vankeudesta. Niin kumotaan ilmoitettu sotilaspesti ja Juho Erkinpoika jätetään vapaaksi jatkamaan synnyinseudulleen. Tämän lisäksi tuomitaan Jaakko Kurki 40 hopeamarkan sakkoihin siitä, että hän Kuninkaallisen palvelusväen säännösten 23 päivästä marraskuuta 1686 § 7 vastaisesti jättänyt poikasen kylvämään pellolleen ja niin omavaltaisesti hänelle tien aukaissut (kuvakieltä, tarkoittanee, että juotti saadakseen pestautumaan/ kirjoittajan huomautus). Sakoista tuomitaan hänelle ruumiillinen rangaistus.

Lähde: Ilmajoen talvikäräjät 1724 ES 2096